

โลกนี้พังเพราะคนปั่น

(ยุคดิจิทัล)

นักจิตสุดเกรียน

ตีแผ่การเมืองยุคใหม่ที่กลายเป็น "เรียลลิตี้โชว์"
และการใช้เทคโนโลยีปั่นกระแสมีมเพื่อควบคุมมวลชน

โลกนี้พังเพราะคนป่วน (ยุคดิจิทัล)

นักจิตสุดเกรียน

ชื่อเรื่อง: โลกนี้ฟังเพราะคนป็น (ยุคดิจิทัล)

ผู้เขียน: นักจิตสุดเกรียน

**สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
(และฉบับเพิ่มเติม พ.ศ. 2558)**

ห้ามมิให้ทำการคัดลอก ดัดแปลง หรือแก้ไข ส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ หรือนำไปใช้ในรูปแบบใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการพิมพ์ การสแกน การบันทึกเสียง หรือการเก็บข้อมูลในระบบใดๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ยกเว้นเพื่อการประชาสัมพันธ์หรือการรีวิวตามความเหมาะสม

จัดทำและเผยแพร่โดย: เลือเมือง เรื่องฤกษ์

ช่องทางการติดต่อ: <https://bit.ly/4rzFu9A>

พิมพ์ครั้งที่ 1: กุมภาพันธ์ 2569

ISBN (e-Book): 978-616-95114-3-4

จำนวนหน้า: 255 หน้า

ราคาจำหน่าย: 219 บาท

คำนำ

คุณเคยสงสัยไหมครับว่า... ทำไมชะตากรรมของโลกใบนี้ ถึงไป
แขวนอยู่บนปลายนิ้วของคนที่อยู่เหมือนจะแคร์ยอด
"Engagement" มากกว่า "นิวเคลียร์"?

ทำไมผู้นำบางคนถึงบริหารประเทศเหมือนบริหารแฟนเพจ?
ทำไมนโยบายระดับชาติถึงถูกตัดสินด้วยอารมณ์ชั่ววูบในทวิต
เดียว? และทำไมการดูข่าวการเมืองทุกวันนี้ ถึงให้ความรู้สึก
เหมือนเรากำลังดู "เรียลลิตี้โชว์" ที่เต็มไปด้วยชีวิตจริงของ
พวกเราทุกคน?

ยินดีต้อนรับสู่การเจาะภาวะจิตของผู้นำโลก ยุคใหม่ หนังสือที่จะ
บอกคุณว่า **การเมืองไม่ใช่เรื่องของอุดมการณ์ แต่มันคือเรื่อง
ของ "จิตวิทยาที่สวมสูท"**

ในเล่มก่อนหน้า เราได้สำรวจผู้นำยุคเก่าที่สร้างอำนาจด้วย
สุนทรพจน์และกองทัพ แต่ในเล่มนี้... เกมเปลี่ยนไปแล้วครับ
ศตวรรษที่ 21 ไม่ได้ต้องการแค่ผู้นำที่เก่งกาจ แต่เรากำลัง
เผชิญหน้ากับผู้นำที่เป็น "อินฟลูเอนเซอร์ที่มีปุ่มนิวเคลียร์อยู่
ใกล้มือ"

หนังสือเล่มนี้ไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อให้คุณเกลียดนักการเมือง
(เพราะข่าวรายวันคงทำหน้าที่นั้นได้ดีอยู่แล้ว) และไม่ได้เขียน
ด้วยภาษาวิชาการที่ชวนง่วงนอนเหมือนตำราเรียน แต่เขียนใน

ฐานะนักจิตวิทยา ที่อยากชวนคุณมานั่งจิบกาแฟ แล้วกระซิบคุยกันถึงเบื้องลึกของจิตใจคนที่ทรงอิทธิพลที่สุดในโลก

เราจะถอดหน้ากากของ "ผู้นำจอมดราม่า" เพื่อดูว่าความหลงตัวเอง (Narcissism) ขับเคลื่อนนโยบายต่างประเทศได้อย่างไร เราจะแอบดูในสมองของ "เพด็จการยุคดิจิทัล" ว่าความหวาดระแวงทำงานอย่างไรในยุคที่กล้องวงจรปิดมืออยู่ทุกมุมถนน และเราจะทำความเข้าใจว่าทำไมผู้นำบางคนถึงเสพติด "แสง" จากโซเชียลมีเดีย จนยอมแลกทุกอย่างเพื่อไม่ให้ตกเทรนด์

ทำไมคุณต้องอ่านเล่มนี้?

เพราะในโลกที่ Algorithm ถูกออกแบบมาให้เรา "โกรธ" เพื่อเรียกยอดไลค์ การรู้ทันจิตวิทยาของผู้นำ คือ **"วัคซีนทางใจ"** ชั้นดีเยี่ยมแหละ

เมื่อคุณอ่านจบ คุณจะมองเห็น "เด็กน้อยที่ต้องการความรัก" ซ่อนอยู่ในร่างของผู้นำก้าวร้าว คุณจะเห็น "ความกลัวที่ปิดบังไว้" หลังคำขู่ที่ดุดัน การเข้าใจสิ่งเหล่านี้ไม่ได้แปลว่าเราต้องยอมรับการกระทำของเขา แต่ความเข้าใจจะทำให้เรา **"เลิกเป็นเหยื่อ"** ทางอารมณ์ คุณจะโกรธน้อยลง เครียดน้อยลง และมองเกมการเมืองด้วยสายตาที่ทะลุปรุโปร่งยิ่งขึ้น

การเมืองจะยังคงบ้าคลั่งต่อไป นั่นคือความจริง แต่เราไม่จำเป็นต้องบ้าตาม

ขอเชิญพลิกหน้าถัดไป เพื่อสวมแว่นตาทางจิตวิทยา แล้วมอง
โลกใบเดิมในมุมมองที่คุณไม่เคยเห็นมาก่อน... มุมที่มนุษย์ที่มีแผลใจ
เป็นผู้ขับเคลื่อนโลก

ขอให้สนุกกับการสำรวจความบ้าคลั่ง อย่างมีสติ

นักจิตสุดเกรียน

ผู้สังเกตการณ์มนุษย์ในโรงละครการเมือง

นักจิตสุดเกรียน

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ง
บทนำ: การเมืองกลายเป็นเรียลลิตี้โชว์	2
• จากแกงเลอรี่สู่หน้าจอมือถือ• ยินดีต้อนรับสู่ยุคที่ทุกคนมีไมโครโฟน• เศรษฐศาสตร์แห่งความสนใจ	
บทที่ 1: การเมืองกลายเป็นไวรัล	18
• ยุคที่ทุกคนเป็นสื่อและกายวิภาคของความไวรัล• อัลกอริทึม: ผู้กำกับเบื้องหลังม่าน• โดพามีนและการเมือง: ทำไมเราถึงติดโซเชียล• ความเร็วสำคัญกว่าความถูกต้องในยุคหลังความจริง	
บทที่ 2: ผู้นำเรียลลิตี้โชว์ (Populist Leaders)	35
• Donald Trump: ดาวเรียลลิตี้เข้าทำเนียบขาว• Boris Johnson: ตัวตลกแกล้งใจ• Rodrigo Duterte: ความหยาบคายกลายเป็นอาวุธ• Jair Bolsonaro: ทหารที่กลายเป็นไอคอน	

สารบัญ

บทที่ 3: เพลิดเพลินการรุ่นใหม่	55
• Vladimir Putin: สายลับสู่ชาร์แห่งรัสเซีย• Xi Jinping: สถาปนิกแห่งรัฐควบคุมที่สมบูรณ์แบบ• Kim Jong-un: เด็กนอกที่มาเป็นเผด็จการ• Recep Tayyip Erdoğan: ประชาธิปไตยสู่สุลต่าน	
บทที่ 4: ผู้นำสตรีเปลี่ยนเกมการเมือง	79
• Margaret Thatcher: เมื่อต้องแกร่งกว่าผู้ชาย• Angela Merkel: เปลี่ยนนิยามของความเป็นผู้นำ• Jacinda Ardern: ความเห็นอกเห็นใจเป็นจุดแข็ง• Aung San Suu Kyi: เมื่อไอคอนตกบัลลังค์	
บทที่ 5: ผู้นำสายมนุษยธรรม	91
• Nelson Mandela: พลังแห่งการให้อภัย• Barack Obama: เมื่อขายความหวังไม่ได้ตามเป้า• José Mujica: ยากจนแต่มีความสุขที่สุด• Justin Trudeau: อุดมคติกับความเป็นจริง	

สารบัญ

บทที่ 6: ผู้นำเทคโนโลยี	108
• Emmanuel Macron: นักการธนาคาร• Volodymyr Zelenskyy: นักแสดงตลกในจอแก้ว• กรอบความคิดแบบ Disruption: ทำลายระบบเดิม	
บทที่ 7: เมื่อทวีตเปลี่ยนโลก	124
• Donald Trump: นักแสดงที่รู้ว่าโซเชียลต้องไปต่อ• Viral Politics: เมื่อความจริงไม่สำคัญเท่าความดัง• Cancel Culture: เมื่อฝูงชนกลายเป็นผู้พิพากษา• ทำไมถึงโกรธง่ายบนโซเชียล (ประสาทวิทยาอธิบาย)	
บทที่ 8: ชาตินิยมและความกลัว	139
• Brexit: เมื่อความกลัวชนะเหตุผล• Marine Le Pen และกระแสขวาจัดในยุโรป• ความคิดถึงยุคทอง: เมื่ออดีตดีกว่าปัจจุบัน	
บทที่ 9: วิฤตกับจิตวิทยาผู้นำ	153
• Jacinda Ardern: อ่อนโยนไม่อ่อนแอ• Angela Merkel: นักวิทยาศาสตร์ที่เชื่อข้อมูล• Donald Trump: หลงตัวเองนำไปสู่หายนะ• Volodymyr Zelenskyy: ตลกที่กลายเป็นวีรบุรุษ	

สารบัญ

บทที่ 10: คนรุ่นใหม่กับการเมืองแบบใหม่	168
• Sanna Marin: การแชร์ชีวิตกลายเป็นนโยบาย• Sebastian Kurz: วยรุ่นที่กลายเป็นนายก• Greta Thunberg: เด็กหญิงอยากเปลี่ยนโลก• Alexandria Ocasio-Cortez (AOC): สู่สภาองเกรส	
บทที่ 11: อนาคตของจิตวิทยาการเมืองโลก	185
• เมื่อความจริงมีราคาสูงกว่าความเท็จ• เมื่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาเล่นการเมือง• จริยธรรมของ AI ในการเมือง: ใครเป็นคนตั้งกฎ	
บทที่ 12: เครื่องมือตรวจจิตผู้นำยุคใหม่	200
• เครื่องมือที่ 1: พุดให้กลัวหรือให้ความหวัง• เครื่องมือที่ 2: สังเกตเมื่อเขาถูกวิจารณ์• เครื่องมือที่ 3: มองคนเห็นต่างเป็นอะไร• เครื่องมือที่ 4-8: ที่ปรึกษา, ความโปร่งใส, การใช้โซเชียล, การรับมือวิกฤต และข่าวปลอม	
บทที่ 13: ถ้าผู้นำยุคใหม่มาบำบัดจิต ภาค 2	216
• จากที่หนึ่ง: คุณโดนัลด์ กับความหมกมุ่นในตัวเลข• จากที่สอง: คุณวลาดีมีร์ กับความหวาดระแวง• จากที่สาม: คุณอังเคลา กับภาระของการเป็นแม่	

สารบัญ

บทที่ 14: อยู่กับการเมืองยุคนี้อย่างไร	231
• ปกป้องสุขภาพจิตของตัวเอง	
• มวลชนคือกระจกของผู้นำ	
• การเมืองคือมารารอน ไม่ใช่สปริงต์	
บทส่งท้าย – จดหมายถึงผู้อ่าน	244
บรรณานุกรม	249

"นักการเมืองไม่ใช่แค่คนทำงานการเมือง แต่คือมนุษย์ที่มีแผลใจ ความกลัว ความอยากเด่นอยากดัง ความรู้สึกต่ำต้อย หรือหลงตัวเอง อยู่เบื้องหลังทุกนโยบายและทุกคำปราศรัย" ทุกการตัดสินใจทางการเมืองที่เปลี่ยนโลก ล้วนมีรากฐานมาจากจิตใจของมนุษย์คนหนึ่ง ที่อาจเต็มไปด้วยความปรารถนาที่ยิ่งใหญ่ แผลเป็นจากวัยเด็ก หรือความกลัวที่ไม่กล้าพูดออกมา หนังสือชุดนี้จะพาผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นของ **จิตวิทยาการเมือง**

บทนำ

การเมืองกลายเป็นเรียลลิตี้โชว์

ถ้ามีใครบอกคุณเมื่อสามสิบปีก่อนว่า วันหนึ่งนักการเมืองจะปกครองประเทศด้วยการโพสต์ข้อความสั้นๆ ในตอนตีสาม ส่งมีมด่าฝ่ายตรงข้าม ทำคลิปเต้นบน TikTok เพื่อหาเสียง และใช้อิโมจิในการประกาศนโยบายต่างประเทศ คุณคงคิดว่าเขาเพ้อคลั่งไปแล้ว แต่นี่คือปี 2026 ยินดีต้อนรับสู่ยุคที่การเมืองและความบันเทิงผสมผสานกันจนแยกไม่ออกว่าอันไหนคือการแสดง อันไหนคือความจริง

เรากำลังมีชีวิตอยู่ในโลกที่ประธานาธิบดีของมหาอำนาจโลกสามารถประกาศสงครามการค้าผ่านทวีตตอนกำลังนั่งชกโครกในห้องน้ำ นายกรัฐมนตรีสามารถแชร์วิดีโอตัวเองทำอาหารเข้าขณะที่ประเทศกำลังเจรจาสนธิสัญญาสำคัญ และผู้นำฝ่ายค้านสามารถระดมเงินสนับสนุนหลายล้านดอลลาร์ผ่านไลฟ์สดที่มีผู้ติดตามแสดงความคิดเห็นด้วยอิโมจิหัวใจและไฟ นี่ไม่ใช่นิยายวิทยาศาสตร์ นี่คือความจริงของการเมืองยุคที่โซเชี่ยลมีเดียครองโลก

แต่สิ่งที่น่าสนใจกว่าคือ เราไม่ได้แค่เห็นการเมืองเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสาร เรากำลังเห็นตัวนักการเมืองเองเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง จากที่เคยเป็นนักบริหารที่พูดน้อยท่ามมาก กลายเป็นนักแสดงที่ต้องเปิดตัวเองให้สาธารณชนเห็นตลอดยี่สิบสี่

นักจิตสุดเกรียน

ชั่วโมง จากที่เคยสร้างภาพลักษณ์ด้วยสิ่งที่แพงและถ้อยคำที่ขัดเกลา กลายเป็นต้องแข่งกันว่าใครจะมีมิมที่ไวรัลกว่า ใครจะสร้างกระแสได้มากกว่า และใครจะทำให้คนพูดถึงได้บ่อยกว่า แม้จะเป็นเรื่องเลวร้ายก็ตาม

จากแกลเลอรีสู่นำจอบมือถือ

ย้อนไปในศตวรรษที่สิบเก้า ถ้าคุณอยากดูหน้าผู้นำของประเทศ คุณต้องไปยืนดูภาพวาดของพระองค์ที่แขวนอยู่ในพระราชวัง หรืออาจจะโชคดีได้เห็นพระองค์ผ่านขบวนแห่จากระยะไกลหลายสิบลเมตร ผู้นำสามารถควบคุมภาพลักษณ์ของตัวเองได้อย่างสมบูรณ์ ถ้าพระองค์อยากดูสูง จิตรกรก็วาดให้สูง ถ้าอยากดูหล่อ ก็วาดให้หล่อ ไม่มีใครมาแคปหน้าบูดของพระองค์ตอนเข้าตู่ หรือจับได้ว่าพระองค์กำลังเคี้ยวปากขณะฟังรายงานจากข้าราชการ

มาถึงศตวรรษที่ยี่สิบ กล้องถ่ายรูปและโทรทัศน์เข้ามาเปลี่ยนเกม ทันใดนั้นผู้นำต้องกังวลว่าตัวเองดูเป็นอย่างไรบนหน้าจอบประวัติศาสตร์บอกเราว่าการดีเบตทางทีวีครั้งแรกระหว่างจอห์น เอฟ. เคนเนดีกับริชาร์ด นิกสันในปี 1960 พิสูจน์แล้วว่าภาพลักษณ์สำคัญไม่แพ้นโยบาย คนที่ฟังทางวิทยุคิดว่านิกสันชนะ แต่คนที่ดูทางทีวีโหวตให้เคนเนดี เพราะนิกสันดูซีดเผือดเหงื่อออก ขณะที่เคนเนดีดูนุ่มนวล กระชุ่มกระชวย และมั่นใจ นั่นคือจุดเริ่มต้นของยุคที่ "ดูดี" สำคัญพอๆ กับ "ทำดี"

แต่ในยุคนั้น ผู้นำยังคงมีกำแพงคั่นระหว่างตัวเองกับประชาชน มีโฆษกคอยคัดกรองคำพูด มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์คอย ตกแต่งภาพลักษณ์ และที่สำคัญ มีเวลาในการคิดก่อนพูด คุณไม่สามารถกดปุ่มโทรศัพท์แล้วไปดำเนินาธิบตีได้ทันที คุณต้องเขียนจดหมายส่งไปรษณีย์ ซึ่งใช้เวลาหลายวัน และก็มีโอกาสสูงที่จดหมายนั้นจะไม่มีวันถึงมือผู้นำคนนั้นเลย

จนกระทั่งอินเทอร์เน็ตมาถึง และทุกอย่างพังยับ ในแง่ดีและแง่ร้ายพร้อมกัน

ยินดีต้อนรับสู่ยุคที่ทุกคนมีไมโครโฟน

ถ้าจะให้เลือกจุดเปลี่ยนสำคัญของการเมืองยุคใหม่ หลายคนอาจจะชี้ไปที่วันที่ Mark Zuckerberg เปิดตัว Facebook ในปี 2004 หรือวันที่ Jack Dorsey ส่งทวีตแรกในโลกเมื่อปี 2006 ว่า "just setting up my twitter" แต่จุดเปลี่ยนที่แท้จริงไม่ใช่เมื่อมีแพลตฟอร์ม แต่คือเมื่อนักการเมืองเริ่มตระหนักว่าพวกเขาสามารถหลีกเลี่ยงสื่อกระแสหลักและคุยกับประชาชนได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านการกรองของนักข่าว ไม่ต้องกลัวว่าหนังสือพิมพ์จะตัดต่อคำพูดของคุณ และที่สำคัญที่สุด ไม่ต้องรอให้ข่าวประจำวันออกอากาศตอนหกโมงเย็น

แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียให้อะไรกับนักการเมืองที่สิ่งอื่นให้ไม่ได้ นั่นคือความเร็ว ความเป็นส่วนตัว และที่สำคัญคือ ข้อมูลย้อนกลับแบบทันที เมื่อผู้นำโพสต์อะไร ภายในไม่กี่นาทีเขาจะรู้

กันว่าคนชอบหรือไม่ชอบ มีที่คนกดไลค์ ที่คนแชร์ ที่คนด่า และเนื้อหาไหนที่สร้างกระแสมากที่สุด มันเหมือนกับว่านักการเมืองได้รับเครื่องวัดอารมณ์ของประชาชนแบบเรียลไทม์ และสำหรับนักการเมืองบางประเภท โดยเฉพาะคนที่มีบุคลิกแบบหลงตัวเอง สิ่งนี้คือยาเสพติดที่หยุดไม่ได้

จิตวิทยาบอกเราว่ามนุษย์ติด "คำชม" และ "การได้รับความสนใจ" เหมือนกับติดโคเคน สมองของเราหลังโดพามีนทุกครั้ง ที่เห็นว่ามีคนกดไลค์ในโพสต์ของเรา ทุกครั้งที่มีคนแชร์ ทุกครั้ง ที่เห็นว่ามีคนพูดถึงเรา ไม่ว่าจะป็นคำชมหรือคำด่าก็ตาม สมองไม่ค่อยแยกแยะว่าความสนใจนั้นเป็นบวกหรือลบ มันแค่รู้ว่า "เฮ้! คนสนใจเรานะ" และก็หลังสารเคมีให้เรารู้สึกดี นี่คือเหตุผลว่าทำไมนักการเมืองบางคนถึงโพสต์ข้อความที่ก้าวร้าว ยั่วยุ โห หรือเกินเลยจนน่าตกใจ เพราะพวกเขารู้ว่ายิ่งมีคนดราม่ามาก ยิ่งมีคนพูดถึงมาก และยังได้รับความสนใจมากขึ้นเท่านั้น

นี่ไม่ใช่ทฤษฎีสมคบคิด มีงานวิจัยมากมายที่ชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาที่กระตุ้นอารมณ์รุนแรง โดยเฉพาะความโกรธและความกลัว จะแพร่กระจายไวกว่าเนื้อหาที่มีเหตุผลและสมดุล อัลกอริทึมของโซเชียลมีเดียก็ถูกออกแบบมาเพื่อเพิ่ม "การมีส่วนร่วม" (engagement) ซึ่งหมายความว่ายิ่งโพสต์ไหนมีคนกดไลค์ แชร์ คอมเมนต์ มาก อัลกอริทึมก็จะยิ่งดันโพสต์นั้นให้คนอื่นเห็นมากขึ้น และเนื้อหาประเภทไหนที่ทำให้คนกดไลค์ แชร์ คอมเมนต์มาก

ที่สุดละ คำตอบคือเนื้อหาที่ทำให้คนโกรธ ตกใจ หรือรู้สึกว่าจะต้องปกป้องความเชื่อของตัวเอง

นี่คือจุดที่โซเซียลมีเดียเปลี่ยนไม่เพียงแค่วิธีที่นักการเมืองสื่อสาร แต่เปลี่ยนตัวนักการเมืองเองด้วย ในอดีต การเป็นผู้นำที่ดีหมายถึงการคิดก่อนพูด ซึ่งน้ำหนักข้อดีข้อเสีย รับฟังคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และพูดอย่างระมัดระวัง แต่ในยุคนี้ การ "คิดก่อนพูด" อาจจะทำให้คุณช้าเกินไป มีคนอื่นโพสต์ไปก่อนแล้ว กระแสเปลี่ยนไปแล้ว ประชาชนจำได้แค่คนที่พูดก่อน ไม่ใช่คนที่พูดถูก

เมื่อประธานาธิบดีกลายเป็นดาราเรียลลิตี้

ไม่มีตัวอย่างไหนที่ชัดเจนไปกว่าโดนัลด์ ทรัมป์ ผู้ชายคนนี้ไม่ได้แค่ใช้โซเซียลมีเดียเป็นเครื่องมือทางการเมือง เขาเปลี่ยนการเมืองทั้งหมดให้กลายเป็นเรียลลิตี้โชว์ และเขาคือดาราเอกก่อนจะเข้าสู่การเมือง ทรัมป์เป็นพิธีกรรายการ The Apprentice ซึ่งเป็นเรียลลิตี้โชว์เกี่ยวกับการแข่งขันทางธุรกิจและบทบาทของเขาในรายการนั้นคือ "บอสผู้ทรงอำนาจ" ที่จะตัดสินว่าใครควรอยู่ ใครควรออก ด้วยประโยคเด็ดที่ว่า "You're fired!"

งานวิจัยพบว่ารายการ The Apprentice มีผลต่อการเลือกตั้งปี 2016 อย่างมีนัยสำคัญ ในพื้นที่ที่รายการนี้ได้รับความนิยมสูง ทรัมป์ได้รับคะแนนเสียงมากกว่าในพื้นที่อื่น เพราะผู้ชมได้เห็น

เขาในบทบาทของ "ผู้นำธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ" มาหลายปี แม้ว่าในความเป็นจริงธุรกิจของเขาจะล้มละลายหลายครั้งก็ตาม แต่ภาพลักษณ์จากทีวีแข็งแกร่งกว่าความจริง นี่คือจุดที่น่ากลัว เมื่อคนไม่สามารถแยกแยะว่าอะไรคือตัวตนจริง อะไรคือบทบาทที่แสดง

และเมื่อเข้าสู่การเมือง ทรัมป์ก็นำกลยุทธ์จากเรียลลิตี้โชว์มาใช้ อย่างเต็มที่ เขารู้ว่าในโชว์ ดราม่าคือพระเอก คนดูไม่อยากจะเห็นผู้เข้าแข่งขันนั่งคุยกันอย่างสุภาพเรื่องนโยบายเศรษฐกิจ พวกเขาอยากเห็นความขัดแย้ง การทะเลาะกัน การพุดจาที่ตรงไปตรงมาจนน่าตกใจ ดังนั้นทรัมป์จึงโพลต์ทวิตที่ก้าวร้าว ตั้งฉายาให้คู่แข่ง ("Crooked Hillary", "Sleepy Joe") และที่สำคัญ เขาไม่เคยขอโทษ ไม่ว่าจะพุดอะไรผิดพลาดแค่ไหนก็ตาม เพราะในเรียลลิตี้โชว์ การขอโทษคือการยอมแพ้ และผู้ชนะไม่มีวันยอมแพ้

สิ่งที่น่าสนใจคือ กลยุทธ์นี้ได้ผล ทรัมป์ได้เป็นประธานาธิบดี แม้ว่าผู้เชี่ยวชาญการเมืองเกือบทุกคนจะคิดว่าเขาไม่มีทาง เพราะพวกเขาวิเคราะห์การเมืองด้วยกฎเกณฑ์เก่า กฎที่ว่าผู้นำต้องมีประสบการณ์ทางการเมือง ต้องพุดจาสุภาพ ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน แต่ในยุคโซเชียลมีเดีย กฎเหล่านี้ล้าสมัยไปแล้ว กฎใหม่คือ ยิ่งคุณสร้างกระแสได้มาก ยิ่งทำให้คนพุดถึงได้มาก ยังมีโอกาสชนะมากขึ้น ไม่สำคัญว่ากระแสนั้นจะเป็นบวกหรือลบ สำคัญที่ว่าคนจดจำคุณได้

นี่ไม่ใช่แค่เรื่องของทรัมป์คนเดียว เรามี Boris Johnson ในสหราชอาณาจักร ที่กำลังทำผมรุงรัง ใส่เสื้อผ้ายับๆ และพูดจาเหมือนคนไม่ค่อยฉลาดทั้งที่จบอีออกซฟอร์ด เพราะเขารู้ว่าถ้าเขาดูเหมือนคนธรรมดาๆ ไม่ใช่ชนชั้นสูง คนก็จะไว้ใจเขามากกว่า เรามี Rodrigo Duterte ในฟิลิปปินส์ ที่พูดจาหยาบคายน่าตกใจ แต่ผู้สนับสนุนก็ชอบเพราะรู้สึกว่าเขา "พูดตรงๆ ไม่เสแสร้ง" เรามี Jair Bolsonaro ในบราซิล ที่โพสต์คลิปตัวเองออกกำลังกาย ยิงปืน และพูดสิ่งที่นักการเมืองทั่วไปไม่กล้าพูด ทั้งหมดนี้มีจุดร่วมอยู่อย่างหนึ่ง พวกเขาเข้าใจจิตวิทยาของโซเชียลมีเดียดีกว่าคู่แข่งของตน พวกเขารู้ว่าในโลกที่ทุกคนโดนโจมตีด้วยข้อมูลหลายพันชิ้นต่อวัน สิ่งที่ทำให้คนจดจำได้คือสิ่งที่กระตุ้นอารมณ์ ไม่ใช่สิ่งที่มีเหตุผล

เศรษฐศาสตร์แห่งความสนใจ

ในยุคดิจิทัล มีทฤษฎีหนึ่งที่เรียกว่า "เศรษฐศาสตร์แห่งความสนใจ" (Attention Economy) ซึ่งอธิบายว่าในโลกที่ข้อมูลมีมากเกินไป สิ่งที่ยากที่สุดไม่ใช่ข้อมูล แต่คือความสนใจของผู้คน เรามีเวลาจำกัด มีสมาธิจำกัด และมีพลังงานจำกัดในการติดตามข่าวสาร ดังนั้น ใครก็ตามที่สามารถดึงความสนใจของเราได้ ก็จะมีอำนาจเหนือเรา

นักการเมืองยุคใหม่เข้าใจเรื่องนี้ดีมาก พวกเขาว่าการแข่งขันไม่ได้เป็นเรื่องของใครมีนโยบายดีกว่า แต่เป็นเรื่องของใคร

สามารถครองพื้นที่ในสมองของผู้คนได้มากกว่า ถ้าคุณคิดถึงทรมัทุกวัน แม้ว่าจะเป็นความคิดในแง่ลบก็ตาม แสดงว่าเขาชนะแล้ว เพราะเขาครองพื้นที่ในหัวของคุณ เวลาที่คุณใช้คิดถึงเขา คือเวลาที่คุณไม่ได้คิดถึงคนอื่น ไม่ได้คิดถึงประเด็นอื่น และในวันเลือกตั้ง เมื่อคุณเห็นชื่อเขาบนบัตรเลือกตั้ง สมองของคุณจะรู้จักชื่อนั้นทันที แม้คุณจะไม่เคยได้ยินชื่อก่อนก็ตาม

นี่คือเหตุผลที่นักการเมืองบางคนโพสต์อะไรที่ดูโง่งง หรือน่าอับอาย เพราะแม้คนจะแชร์ไปเพื่อล้อเลียน แต่ผลที่ได้คือชื่อของเขาแพร่กระจายไปทั่ว มีคนพูดถึง มีคนจดจำ และนั่นก็คือเป้าหมายดังที่บอกว่า ในเศรษฐศาสตร์แห่งความสนใจ ไม่มีการโฆษณาที่แยء มีแต่การไม่ถูกพูดถึงเท่านั้นที่แยء

แต่เรื่องนี้ก็มีผลข้างเคียงที่น่ากังวล เมื่อการเมืองกลายเป็นการแข่งขันว่าใครจะดึงความสนใจได้มากที่สุด สิ่งที่สำคัญจริงๆ กลับถูกมองข้าม นโยบายที่ซับซ้อนแต่สำคัญถูกละเลย เพราะมันไม่สร้างกระแส การเจรจาที่ต้องใช้เวลาถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าช้า เพราะคนอยากเห็นผลลัพธ์ทันที และผู้นำที่ใช้เวลาคิดก่อนตัดสินใจถูกมองว่าอ่อนแอหรือลังเล เพราะคนคุ้นเคยกับผู้นำที่ตัดสินใจเร็วแม้ว่าจะผิดก็ตาม

ห้องสะท้อนเสียงและการแบ่งขั้ว

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งของการเมืองยุคโซเชียลมีเดียคือสิ่งที่เรียกว่า "ห้องสะท้อนเสียง" (Echo Chamber) อัลกอริทึมของ

ไซเซียมมีเดียถูกออกแบบมาเพื่อแสดงเนื้อหาที่เราน่าจะชอบ มันเรียนรู้ว่าเราชอบอะไร เกลียดอะไร สนใจเรื่องอะไร แล้วก็ป้อนเนื้อหาในแนวทางนั้นให้เราเรื่อยๆ ผลที่ได้คือ เราเห็นแต่ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเชื่อของเราเอง ไม่ค่อยได้เห็นมุมมองที่ต่างออกไป และค่อยๆ เชื่อว่าความคิดของเราถูกต้อง ทุกคนคิดแบบเรา และคนที่คิดต่างเป็นพวกบ้าหรือโง่

จิตวิทยาเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า "อคติยืนยัน" (Confirmation Bias) ซึ่งหมายถึงแนวโน้มของมนุษย์ที่จะมองหาข้อมูลที่สนับสนุนความเชื่อของตัวเอง และมองข้ามหรือปฏิเสธข้อมูลที่ขัดแย้ง ในยุคก่อน เรายังมีโอกาสเจอข้อมูลที่หลากหลาย เพราะทุกคนอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน ดูข่าวช่องเดียวกัน แต่ในยุคนี้ เราแต่ละคนอยู่ในฟองสบู่ของตัวเอง ดูแต่ข่าวที่เห็นด้วย ติดตามแต่คนที่คิดเหมือนกัน และโจมตีใครก็ตามที่กล้าคิดต่าง

ผลที่ตามมาคือการแบ่งขั้วทางการเมืองที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ คนไม่เพียงแค่มองไม่เห็นด้วยกับฝ่ายตรงข้าม แต่เริ่มเกลียดชังกันอย่างลึกซึ้ง คนชายคิดว่าคนขวาคือพวกอำมหิต ไร้มนุษยธรรม คนขวาคิดว่าคนชายเป็นพวกบ้า ทำลายประเทศ ไม่มีใครฟังกัน ไม่มีใครพยายามเข้าใจกัน ทุกคนแค่อุบัติในค่ายของตัวเองและโห่ร้องโจมตีฝ่ายตรงข้าม

นักการเมืองยุคใหม่หลายคนใช้การแบ่งขั้วนี้เป็นเครื่องมือ พวกเขารู้ว่าถ้าสามารถทำให้ผู้สนับสนุนของตนเกลียดฝ่ายตรงข้ามมากพอ คนเหล่านั้นจะออกมาโหวตให้พวกเขาแม้ว่าจะไม่เห็น

ด้วยกับนโยบายทั้งหมดก็ตาม เพราะสิ่งที่สำคัญกว่านโยบายคือการไม่ให้ "พวกนั้น" ชนะ การเมืองจึงกลายเป็นกีฬา เป็นการแข่งขันที่ต้องชนะให้ได้ ไม่สำคัญว่าจะใช้วิธีไหน ไม่สำคัญว่าเกมจะยุติธรรมหรือไม่ สำคัญแค่ว่าทีมของเราต้องชนะ และทีมของพวกเขาต้องแพ้

เมื่อความจริงมีหลายเวอร์ชัน

สิ่งที่น่ากลัวที่สุดของการเมืองยุคโซเชียลมีเดียอาจจะไม่ใช่ดราม่า ไม่ใช่การแบ่งขั้ว แต่คือความจริงที่เริ่มพร่ามัว ในอดีตแม้ว่าคนจะมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่พวกเขาอิงจากข้อเท็จจริงชุดเดียวกัน ทุกคนรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพียงแต่ตีความต่างกัน แต่ในยุคนี้ คนไม่เพียงแค่ตีความต่างกัน แต่เชื่อใน "ข้อเท็จจริง" ที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง

คนหนึ่งเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นวิกฤตที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน อีกคนเชื่อว่ามันเป็นแค่ข่าวปลอมที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น คนหนึ่งเชื่อว่าวัคซีนปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ อีกคนเชื่อว่ามันเป็นแผนสมคบคิดของบริษัทยา คนหนึ่งเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นธรรม อีกคนเชื่อว่ามีโกงทุกริตอย่างแพร่หลาย และทั้งสองฝ่ายต่างมีข้อมูลจากโซเชียลนี่คือปัญหาใหญ่ เพราะถ้าเราไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะอะไรคือความจริง เราจะถกเถียงกันเรื่องนโยบายได้อย่างไร ถ้าครึ่งหนึ่งของประเทศเชื่อว่า A เป็นความจริง และอีกครึ่งหนึ่งเชื่อว่า B

เป็นความจริง การเมืองก็กลายเป็นสงครามศาสนา ที่ไม่มีใครยอมถอย ไม่มีใครยอมประนีประนอม เพราะการประนีประนอมกับความเท็จคือการทรยศความจริง

นักการเมืองบางคนใช้ความสับสนนี้เป็นเครื่องมือ พวกเขาพูดโกหกซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนคนเริ่มสงสัยว่าอะไรคือความจริง เมื่อทุกอย่างเป็นข้อถกเถียง ก็ไม่มีอะไรเป็นความจริงแน่นอน และเมื่อไม่มีความจริงแน่นอน ผู้มีอำนาจก็สามารถบอกได้ว่าอะไรคือ

นักจิตสุดเกรียน

ความจริง นี่คือกลยุทธ์ของเผด็จการยุคใหม่ ไม่ใช่การเซ็นเซอร์ข้อมูลทั้งหมด แต่คือการสร้างความสับสนจนคนไม่รู้อะไรจะเชื่ออะไร จนท้ายที่สุดก็เลิกพยายามหาความจริงและแค่เชื่อสิ่งที่อยากเชื่อ

ผู้นำที่เราเลือก สะท้อนสิ่งที่เราเป็น

แต่ก่อนที่เราจะโทษนักการเมืองทั้งหมด เราต้องยอมรับความจริงข้อหนึ่ง นั่นคือนักการเมืองเหล่านี้ไม่ได้มาจากดาวอังคาร พวกเขาคือมนุษย์เหมือนกับเรา มาจากสังคมเดียวกับเรา และที่สำคัญคือ พวกเขาได้รับเลือกจากเรา ถ้าทรัมป์เป็นประธานาธิบดี นั่นเพราะมีคนโหวตให้เขาหลายสิบล้านคน ถ้า Boris Johnson เป็นนายกรัฐมนตรี นั่นเพราะคนอังกฤษเลือกเขา ผู้นำที่เราได้ สะท้อนสิ่งที่เราเป็น สิ่งที่เรากลัว สิ่งที่เราหวัง และสิ่งที่เรายอมรับได้

ในปัจจุบันมีคำถามสำคัญที่เราต้องตอบ เรายอมรับได้หรือไม่ที่การเมืองกลายเป็นความบันเทิง เรายอมรับได้หรือไม่ที่ผู้นำโกหกซ้ำแล้วซ้ำเล่าโดยไม่มีผลกระทบ เรายอมรับได้หรือไม่ที่การถกเถียงทางการเมืองกลายเป็นการด่ากันโดยไม่มีสาระ และที่สำคัญที่สุด เรายอมรับได้หรือไม่ที่ความจริงกลายเป็นสิ่งที่ "เลือก" ได้ตามความสะดวก

ถ้าคำตอบคือไม่ เราต้องเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงไม่ได้เริ่มต้นที่ผู้นำ มันเริ่มต้นที่เราร่วมกันจากการที่เราหยุดกดแชร์

ข้อมูลที่เรามาไม่แน่ใจว่าจริงหรือไม่ เริ่มต้นจากการที่เราหยุดโจมตีคนที่คิดต่างจากเราด้วยคำพูดที่หยาบคาย เริ่มต้นจากการที่เราใช้เวลาฟังก่อนที่จะด่า และที่สำคัญที่สุด เริ่มต้นจากการที่เรายอมรับว่าโลกนี้ซับซ้อน ไม่มีคำตอบที่ง่ายๆ และคนที่สัญญาว่าจะแก้ไขทุกปัญหาในพริบตา มักจะเป็นคนที่อันตรายที่สุด

สิ่งที่จะมาในหน้าถัดไป

หนังสือเล่มนี้จะพาคุณไปสำรวจจิตใจของผู้นำโลกในยุคที่การเมืองกลายเป็นเรียลลิตี้โชว์ เราจะไม่เพียงแค่ว่าพวกเขาทำอะไร แต่จะลงลึกไปดูว่าทำไมพวกเขาถึงทำ สิ่งใดในอดีตของพวกเขาที่หล่อหลอมให้เป็นเช่นนี้ กลไกทางจิตใจอะไรที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง และที่สำคัญคือ เราจะเรียนรู้ว่าจะเข้าใจพวกเขาได้อย่างไรโดยไม่ต้องตกเป็นเหยื่อของพวกเขา

เราจะเจาะลึกไปดู Trump, Putin, Xi Jinping, Duterte, Bolsonaro และผู้นำคนอื่นๆ ที่กำหนดทิศทางโลกในยุคนี้ ไม่ใช่เพื่อตัดสินว่าพวกเขาดีหรือเลว เพราะนั่นเป็นเรื่องของการเมือง ไม่ใช่จิตวิทยา แต่เพื่อเข้าใจว่าอะไรทำให้พวกเขาดีก็อย่างนั้น อะไรทำให้ผู้สนับสนุนของพวกเขารักพวกเขาอย่างมากมาย และอะไรทำให้คนที่เกลียดพวกเขาเกลียดอย่างสุดซึ้ง

เราจะดูว่าโซเชียลมีเดียเปลี่ยนจิตวิทยาของผู้นำอย่างไร ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสื่อสาร แต่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนตัวตนของพวกเขา เปลี่ยนวิธีที่พวกเขาคิด เปลี่ยนวิธีที่พวกเขาตัดสินใจ

และเปลี่ยนวิธีที่พวกเขา มองตัวเอง เราจะดูว่าทำไมผู้นำบางคน ถึงติดโซเชี่ยลมีเดียเหมือนติดยา เช็กจำนวนไลค์และคอมเมนต์ ทุกสองสามนาที และระเบิดอารมณ์เมื่อมีคนวิจารณ์

เราจะดูปรากฏการณ์ของ "ผู้นำป๊อปพูลิสต์" ที่กำลังโผล่ขึ้นมา ทั่วโลก คนที่บอกว่าพวกเขาเป็นตัวแทนของ "ประชาชนคนธรรมดา" ต่อสู้กับ "ชนชั้นนำที่ห่างไกล" แต่หลายครั้งตัวพวกเขาเองก็เป็นมหาเศรษฐีหรือชนชั้นสูง เราจะเข้าใจว่าทำไม ข้อความนี้ถึงได้ผล ทำไมคนถึงเชื่อ และทำไมมันอันตราย

เราจะไม่มองแค่ด้านมืด เราจะดูผู้นำที่ใช้โซเชี่ยลมีเดียในทางที่ สร้างสรรค์ ผู้นำที่พยายามเชื่อมช่องว่างแทนที่จะขุดให้ลึกขึ้น ผู้นำที่ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อรับฟังประชาชนแทนที่จะแค่ ตะโกนใส่พวกเขา เราจะเห็นว่าการเมืองยุคใหม่ไม่จำเป็นต้อง เป็นดราม่าและความเกลียดชัง มันสามารถเป็นเครื่องมือในการ สร้างสังคมที่ดีขึ้นได้ ถ้าใช้อย่างถูกต้อง

และท้ายที่สุด เราจะพูดถึงเรา ผู้ชม ผู้อ่าน ผู้ที่ต้องอยู่ในโลกที่ การเมืองไม่เคยสงบ ที่ทุกวันมีดราม่าใหม่ ทุกวันมีเรื่องที่ทำให้ เราโกรธ ทุกวันมีข้อมูลที่ทำให้เราสับสน เราจะเรียนรู้ว่าจะดูแล สุขภาพจิตของตัวเองได้อย่างไรในโลกที่พยายามทำให้เราโกรธ ตลอดเวลา จะแยกแยะข้อมูลจริงจากข้อมูลปลอมได้อย่างไร และที่สำคัญที่สุด จะมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย อย่างมีสติ ไม่ให้อารมณ์ครอบงำเหตุผล